

2. *Барановський О. І.* Предтечі фінансових криз / О. І. Барановський // *Фінанси України*. — 2009. — № 3. — С. 3—22.

3. *Bebczuk R. N.* Asymmetric Information in Financial Markets. Introduction and Applications / Ricardo N. Bebczuk. — Cambridge: Cambridge University Press, 2003. — 159 p.

4. *Buiter W.* Regulating the new financial sector / Willem Buiter [Електронний ресурс] // *VOX: Research-based policy analysis and commentary from leading economists*, 9 March 2009. — Режим доступу: <http://www.voxeu.org/index.php?q=node/3232>.

УДК 65.015.13

Л. П. Батенко

ПРОЕКТНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ ЯК ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКОЮ

Світова фінансова криза та національні виклики щодо розвитку української економіки в умовах політичної нестабільності, протистояння гілок влади, відсутності чітко визначених пріоритетів та програми дій уряду щодо стабілізації ситуації та подальшої розбудови національного господарського комплексу вимагають від влади застосування таких інструментів управління, які би дозволяли ефективно вирішувати як нагальні, можна сказати, ургентні проблеми рятування української економіки, так і перспективні задачі. В цій царині далеко не останнє місце посідає такий широко відомий в світових наукових колах і розповсюджений, на жаль, більше у практиці діяльності західних урядів та компаній і недостатньо визнаний у державницькому і бізнесовому середовищі України підхід як проектний менеджмент.

Проектна діяльність притаманна будь-якому суб'єкту господарювання, і ми розглядаємо наявність розвиненої системи управління проектами як необхідний елемент формування конкурентних переваг як окремої компанії, так і країни в цілому. Успішне здійснення проектів національного масштабу (наприклад, проектів «Укриття», «Євро-2012» тощо) формують уяву наших світових партнерів не тільки щодо управлінських компетенцій безпосередніх керівників цих проектів, але й про зрілість системи державного управління в країні в цілому, безпосередньо впливає на рівень інвестиційної привабливості України, що є важливим чинником подолання економічної рецесії.

Проекти державного масштабу, як і будь-які інші проекти, мають певні відмінності від непроєктної діяльності — спрямованість на досягнення певного кінцевого результату, змін, що характеризуються кількісними і якісними параметрами, унікальність, обмеженість у часі, виділений для проекту бюджет і ресурси, в тому числі людські. Ці особливості обумовлюють необхідність застосування в управлінні проектами спеціальних методів і інструментів, що формують окремий напрямок менеджменту — проектний менеджмент, що на сьогодні є не тільки науковою галуззю, алей й видом діяльності, професією тощо.

Визнанням важливості та універсальності методології проектного менеджменту є той факт, що у світі існує декілька міжнародних систем професійної сертифікації проектних менеджерів, в основу яких покладено визнані світовою спільнотою проектного управління стандарти, такі як PMBOK (Project Management Body of Knowledge), PRINCE 2 (Projects in Controlled Environment), ICB IPMA Competence Baseline. Versoin3.0.

Серед найбільш відомих та широко вживаних інструментів управлінні проектами треба назвати структурну декомпозицію робіт, сітьові графіки і діаграми Гантта, ресурсні гістограми і проектне бюджетування, метод освоєного обсягу тощо. Всі вони взаємопов'язані між собою і в своєму поєднанні дають змогу вирішувати такі задачі:

- визначати цілі проекту та проводити його обґрунтування;
- розробляти структуру проектних робіт (підцілі, основні етапи, роботи тощо);
- визначати строки виконання проекту, скласти графік його реалізації, обчислювати необхідні ресурси;
- обґрунтовувати потрібні обсяги і джерела фінансування;
- планувати і враховувати ризики;
- формувати команду проекту;
- визначати підрядників, наприклад, через процедури торгів і конкурсів;
- готувати і заключати контракти;
- забезпечувати контроль за ходом виконання проекту;
- проводити оцінку й аналіз виконання проекту з точки зору обсягів, часу, витрат, якості тощо.

Завдання, що вирішуються в контурі проектного управління, слугують головним цілям — вчасному виконанню запланованих робіт встановленого рівня якості в межах визначеного бюджету, що забезпечує отримання запланованого результату і задоволення замовника. Ці дії підсилюються і сьогодні вже не можливі без

використання широкого спектру спеціальних комп'ютерних програм (Microsoft Project, Primavera Project Planner, Open Plan тощо).

Особливості управління проектами на державному рівні обумовлені, з одного боку, їх масштабністю, а з іншого — великою кількістю компаній і організацій, що залучаються до їх виконання, що підвищує вимоги до професіоналізму і системності в управлінні такою діяльністю. Це, в свою чергу, потребує усвідомлення необхідності використання існуючого інструментарію проектного менеджменту з боку високопосадовців, професійної підготовки управлінських команд, використання інформаційних технологій і надання необхідних ресурсів, у тому числі фінансових, для вирішення складних завдань, що вирішуються в ході національних проектів, що супроводжуються значними ризиками і невизначеністю, проте результати яких суттєво впливають на стан і перспективи розвитку національної економіки.

УДК 658.15. 665(477)

М. М. Бердар

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РЕСУРСАМИ ПІДПРИЄМСТВ

Докорінна зміна умов господарювання викликала практичну потребу переоцінки ставлення до потреб формування і використання фінансових ресурсів підприємств, що, в свою чергу, стало фактором безпосереднього впливу на підвищення ролі фінансового управління як найважливішого елемента загальної системи управління підприємством.

На сучасному етапі роль фінансового менеджменту зросла надзвичайно. Тепер основна увага менеджерів зосереджена на пошуку шляхів ефективного використання обмежених фінансових ресурсів та інвестуванні коштів у найменш ризиковані проекти. Акцент роблять на оптимізацію структури капіталу та проведення виваженої розподільчої політики.

На думку А. Файоля, визнаного фахівця з питань управління, якому належать першочергові розробки сучасного менеджменту: існування будь-якої системи є неможливим без процесу управління [1]. А один з відомих зарубіжних учених-економістів Е. Хелферт зазначає, що будь-який бізнес можна подати як взаємо-